

2025-12-02 Nr. NV-2789

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-652(4) TAIS-25-3140(6)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3933 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9, 25, 45 IR 46 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3939		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-01-28	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2025-11-11 2025-12-02	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

2024 m. Aplinkos ministerija parengė Miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą (nauja redakcija) Nr. XIVP-3933 ir su juo susijusių įstatymų projektus. Vyriausybė jiems pritarė ir 2024-06-12 nutarimu Nr. 467 pateikė Seimui. 2024-06-27 Seimo posėdyje Miškų įstatymo projektas ir su juo susijusių įstatymų projektai pateikti Seimui, Seimas nutarė pradėti šių projektų svarstymo procedūrą. Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2024 m. rugpjūčio – spalio mėn. organizavo diskusijas dėl skirtingo požiūrio į Lietuvos miškų ateitį suderinimo, Miškų įstatymo projektu keičiamo miškų grupių perskirstymo. Atsižvelgiant į tai, kad nerasta visas suinteresuotas puses tenkinančių kompromisų, 2024 m. spalį Seime priimtas sprendimas Miškų įstatymo projekto svarstymą perduoti naujos kadencijos Seimui, šis paprašė Vyriausybę pateikti išvadą dėl Miškų įstatymo projekto ir Žemės įstatymo 9, 25, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3939.

Įstatymų projektais siekta patikslinti esamas miškų grupes, siekiant sukurti socialinių, ekologinių ir ekonominių miškų funkcijų balansą, užtikrinti miškų tvarumą ir biologinės įvairovės išsaugojimą, peržiūrėti ūkininkavimo miškų grupėse režimus numatant kompensavimą privačių miškų savininkams už veiklos apribojimus, taip pat jie susiję su Europos Komisijos paklausimais dėl atitikties ES teisei.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektu siekiama įgyvendinti Dvidešimtosios Vyriausybės programos nuostatas, susijusias su tvaria miškininkyste ir miškų ūkio plėtra, miško ekosistemų ir biologinės įvairovės apsauga.

Siūloma **pritarti** Miškų įstatymo projekto ir Žemės įstatymo pakeitimo projekto **tikslams** ir pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl šių įstatymų projektuose siūlomo **teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo**. Be to, atkreipiamas dėmesys, kad, atsižvelgiant į nutarimo projekte išdėstytus pasiūlymus, **turėtų būti tikslinamos ir atitinkamos Saugomų teritorijų įstatymo bei Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatos**, todėl siūlomi ir šių įstatymų pakeitimai. Nutarimo projektu **siūlomi esminiai pakeitimai**:

1. **Atsakyti Miškų įstatymo projektu siūlomos miškų grupių pertvarkos ir persvarstyti dabartinį miškų grupių paskirstymą taip:**

- draustinių miškų dalis, privačias saugomas vietas priskirti I (*rezervatinių*) miškų grupei – taip ateityje didėtų I miškų grupės miškų plotai;
- 1 km atstumu nuo miestų ribos esančius III (*apsauginius*) ir IV (*ūkinius*) grupių miškus, kultūrinių draustinių, kultūrinių rezervatų miškus ar jų dalis priskirti IIB (*rekreacinių*) miškų grupei;
- III ir IV miškų grupių miškus, esančius patvirtintose Europos Bendrijos svarbos buveinėse, geologinių, geomorfologinių, hidrografinių draustinių miškus, esančius III miškų grupėje – IIA (*ekosistemų apsaugos*) miškų grupei;
- nustatyti, kad nacionalinių parkų ir draustinių miškų dalių nebelieka IV miškų grupėje.

Preliminariais skaičiavimais, įsigaliojus Miškų įstatymui ir patvirtinus įgyvendinamuosius teisės aktus, I grupės miškų būtų apie 2,6 proc. [dabar – 1,2 proc.], II grupės miškų – 18,1 proc. [dabar – 11,4 proc.], III grupės miškų – 8,5 proc. [dabar – 12,8 proc.], IV grupės miškų – 70,8 proc. [dabar – 74,6 proc.].

2. Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatyme apibrėžtais teisėkūros efektyvumo, aiškumo ir sistemiškumo principais, **visus miško kirtimų draudimus siūloma nustatyti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme**, kuris nustato specialiąsias žemės naudojimo sąlygas (įskaitant veiklos apribojimus, draudimus) tiek saugomose teritorijose, tiek miško žemėje. Įgyvendinant LRV programą,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

siūlomi griežtesni ūkinės veiklos apribojimai miškuose. Siūloma drausti miško kirtimus:

- I grupės miškuose, išskyrus priemones, numatytas veiklos saugomose teritorijose reglamentavimo dokumentuose, vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu;
- IIA ir IIB grupių miškuose – visus pagrindinius miško kirtimus, išskyrus atrankinius ir grupinius atvejinius pagrindinius miško kirtimus;
- III grupės miškuose – miško kirtimus didesnėmis kaip 1,5 ha plynojo pagrindinio miško kirtimo biržėmis;
- IVA grupės miškuose – plynuosius pagrindinius miško kirtimus didesnėmis kaip 4 ha biržėmis;
- saugomų paukščių veisimosi vietose ir visų saugomų rūšių radavietėse – pagrindinius miško kirtimus ir kraštovaizdžio formavimo miško kirtimus;
- ir kt. reikalavimai/draudimai.

3. **Numatyti galimybę kompensacijas išmokėti privačių miškų savininkams, kai jų miško žemėje pakeičiama miškų grupė ir todėl uždraudžiami plynieji pagrindiniai miško kirtimai.** Kompensacijoms apskaičiuoti siūloma taikyti diskontuotų pinigų srautų metodiką, kuri leistų apskaičiuoti dabartinę nuostolių vertę atsižvelgiant į laiką, infliaciją ir būsimus finansinius srautus. Kompensacijos dydis būtų apskaičiuojamas įvertinus nuostolius, patirtus uždraudus plynuosius pagrindinius miško kirtimus, pajamas, kurios galėjo būti gautos pardavus medieną rinkoje, vidutinės medienos ruošos sąnaudas ir galimybes vykdyti kitus miško kirtimus. Preliminariais skaičiavimais, **2027–2037 m. lėšų poreikis kompensacijoms būtų 62,1 mln. eurų** (arba kasmet apie 6 mln. eurų). Kompensacijas planuojama **išmokėti: 1) iš valstybės biudžeto** (Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekte Nr. XVP-85 siūloma Aplinkos ministerijai papildomai skirti 2,5 mln. eurų 2027 m. ir 5 mln. eurų 2028 m. privačių miškų savininkų kompensacijoms išmokėti); **2) iš 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos pažangos priemonėje Nr. 02-001-06-08-01 „Išsaugoti biologinę įvairovę“ numatytų ES struktūrinių fondų lėšų (iš viso 2025–2029 m. numatyta 24,75 mln. eurų); 3) iš pardavus įsiterpusių miško žemės plotus privačion nuosavybėn surinktų lėšų** (Laisvos valstybinės žemės fonde esančių miško žemės plotų pardavimo pajamos sudarytų 130,6 mln. eurų. Planuojama, kad pardavimo procesas truks 10 metų, kasmet bus gaunama apie 13 mln. eurų įplaukų į valstybės biudžetą).
4. Siūloma **nustatyti ilgesnį leidimo kirsti mišką išdavimo terminą** – 20 darbo dienų, kai miško kirtimus numatoma vykdyti saugomoje teritorijoje ir (ar) Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje, ir (ar) kultūros paveldo teritorijoje, o sanitariniams miško kirtimams vykdyti leidimas kirsti mišką būtų išduodamas per 5 darbo dienas. Įprastais atvejais leidimai išduodami per 10 darbo dienų.
5. Numatomos **funkcijos VI Valstybinių miškų urėdijai** – rūpintis valstybinių miškų ekosistemų funkcijų įvairove ir jų plėtra, pirmenybę teikiant ekologiniams ir socialiniams tikslams; vykdyti kompleksinę miškų ūkio veiklą laisvos valstybinės žemės fonde esančioje nepanaudotoje nuosavybės teisės atkurti valstybinėje miško žemėje, kuri ribojasi su valstybinės reikšmės miškais, taip pat jai patikėjimo teise Vyriausybės nutarimais perduotuose valstybinės žemės sklypuose, skirtuose miškui veisti ir (ar) kuriuose yra miško žemė, Vyriausybės nustatyta tvarka kariniuose poligonuose, karinio mokymo teritorijose, kai juose nevyksta mokymai ar pratybos, esančioje valstybinėje miško žemėje ir kituose valstybinės miško žemės plotuose, kuriuose Vyriausybės nutarimais pavesta vykdyti kompleksinę miškų ūkio veiklą.
6. Nustatyti, kad asmenys privačiuose miškuose gali naudotis privataus miško savininko miške sukurta ar įrengta rekreacine infrastruktūra, jei privataus miško savininkas to nedraudžia.
7. Siekiama aiškiau reglamentuoti medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės plotų inventorizacijos ir įregistravimo Miškų registro informacinėje sistemoje procesą.
8. Siūloma vieneriems metams nukelti Miškų įstatymo naujos redakcijos įsigaliojimo datą – iki 2027 metų sausio 1 d.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Po pakartotinio derinimo pateiktas nutarimo projektas su lydimaisiais dokumentais, kurie tikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės teiktas pastabas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- Suderinta be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų, Krašto apsaugos, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijomis, Specialiųjų tyrimų tarnyba. Dėl Finansų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Valstybinės miškų tarnybos, VĮ Valstybinių miškų urėdijos teiktų pastabų suderinta darbo tvarka.
- Energetikos ministerija, Konkurencijos taryba, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija, Vyriausybės atstovų įstaiga per nustatytą terminą išvadų nepateikė.
- Lieka neatsižvelgta (ar atsižvelgta iš dalies) į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės, Susisiekimo ministerijos (VŠĮ „Plačiajuostis internetas“), Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos, Nacionalinės žemės tarnybos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Aplinkosaugos koalicijos, Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacijos „Lietuvos mediena“, Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos, Lietuvos verslo konfederacijos, Lietuvos miškininkų sąjungos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Medienos perdirbimo asociacijos, miškininkų senjorų klubo „Giriūnai“, Privatių miškų savininkų asociacijos, Vakarų Lietuvos medienos perdirbėjų ir eksportuotojų asociacijos, Vytauto Didžiojo universiteto, VŠĮ „Forest 4.0“, VŠĮ „Girių inspekcija“, VŠĮ „Sengirės fondas“, Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos, asociacijos „Investors‘ Forum“, Šimonių girios bendruomenės, Lietuvos fitoterapijos sąjungos, asociacijos „Gyvo Žalio“, Žemės ūkio rūmų, Lietuvos geografų draugijos pastabas (argumentai pateikti pridedamoje derinimo pažymoje).
- 2025-11-11 tarpinstituciniame pasitarime Aplinkos ministerija pristatė esminius su nutarimo projektu susijusius aspektus, taip pat aptartos dalyvavusių socialinių partnerių (Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos, Vakarų Lietuvos medienos perdirbėjų ir eksportuotojų asociacijos ir Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacijos „Lietuvos mediena“) atstovų išsakytos pastabos ir siūlymai.
- Vadovaujantis tarpinstituciniame pasitarime priimtu sprendimu, pakartotinai pateiktas nutarimo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės teiktas pastabas (papildomų pastabų neturi), taip pat suderinta darbo tvarka dėl Teisingumo ministerijos pateiktos pastabos dėl Miškų registro.
- 2025-12-02 tarpinstituciniame pasitarime Aplinkos ministerija pakartotinai pristatė esminius su nutarimo projektu susijusius aspektus, įskaitant derinimo su atskiromis interesų grupėmis eigoje pasiektus kompromisus ir atliepiant ankstesniame tarpinstituciniame pasitarime išsakytas pastabas, taip pat siūloma Vyriausybės posėdžio protokolinio sprendimo projektą su atitinkamais ministerijos įsipareigojimais dėl teisinio reguliavimo tobulinimo miškininkystės srityje ir tolesnio reguliaraus bendradarbiavimo su socialiniais partneriais. Aptartos ir argumentuotai atsakyta į pasitarime dalyvavusių socialinių partnerių (Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos, Medienos perdirbimo asociacijos, Aplinkosaugos koalicijos, „Girių spiečius“ iniciatyvinės grupės) atstovų išsakytas pastabas ir siūlymus. Patikslintam nutarimo projektui pritarta, nutarta jį teikti į Vyriausybės posėdį.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Vadovaujantis tarpinstituciniame pasitarime priimtu sprendimu, siūlome nutarimo projektą kartu su Vyriausybės protokolinio sprendimo projektu teikti svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Atkreiptinas dėmesys, kad Miškų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto (nauja redakcija) ir jo lydimųjų įstatymų projektų svarstymas numatytas Seimo III rudens sesijos darbų programoje rugsėjo-gruodžio mėn.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas